
[2021-5-RE](#)

Causa 2021-5-RE

(Felisberto Da Graça c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 18-2021. Recurs d'empara

Aute del 17 de febrer del 2021

BOPA núm. 25, del 24 de febrer del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 20 de gener del 2021, per la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 6 d'octubre del 2020, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 7 de desembre del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li les resolucions impugnades, que declari les vulneracions al·legades i que retrotregui les actuacions a la fase d'instrucció per tal que s'insti l'enjudiciament del querellat pels delictes menors d'amenaques condicionals i no condicionals, d'injúries greus i de furt;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Arran d'un conflicte laboral, el 21 de novembre del 2019, la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça va formular una querella criminal contra el seu cap en una acadèmia de llengües, el Sr. Dot Benet Canal, per uns presumptes delictes menors d'injúries greus, d'amenaques condicionals, d'amenaques no condicionals i de furt.

1.2. El 6 d'octubre del 2020, la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual acordava l'arxivament de les diligències prèvies incoades arran de la querella esmentada.

1.3. La representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 7 de desembre del 2020, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què decidia desestimar aquest recurs.

1.4. El 20 de gener del 2021, la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça va interposar un recurs d'empara contra les decisions que s'acaben de ressenyar per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent en empara considera que els autes de la Batllia i del Tribunal de Corts impugnats vulneren el seu dret a la jurisdicció, en el vessant dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut.

- Quant al delicte d'injúries entén que sí que s'ha produït i que no es pot arxivar la causa, ja que les expressions proferides han estat admeses pels tribunals i no es justifica que se li manqui al respecte per molt que s'hagin produït quan va comentar que no podria anar a treballar. Les expressions es van proferir amb la voluntat expressa de menysprear-la, per molt que fos un context de conflicte laboral i sota un estat de nervis.

- Respecte al delicte d'amenaques, tant condicionals com no, considera que es reuneixen els elements dels tipus. En relació amb les amenaces no condicionals, entén que sí era versemblant creure que es podien dur a terme, atesa la notorietat del pare del querellat. I, quant a les amenaces condicionals, tot i que el Tribunal de Corts considera que no tenen entitat suficient, ella discrepa, atès que no es va desistir de la relació laboral i no va recuperar la totalitat del seu material. Assevera que el conflicte laboral no justifica les amenaces.

- Pel que fa al delicte de furt de part del seu material i altra documentació laboral personal, afegeix que consta provat que el querellat se n'ha apoderat, ja que el querellat era l'administratiu-secretari de l'empresa i disposava d'accés a tot el material. Per tant, hi ha prova suficient que el querellat va sostreure aquest material i el té en la seva possessió. I, cas que no es considerés provada la sostracció, subsidiàriament, existirien indicis racionals de la comissió d'un delicte de furt.

- Per acabar, manifesta que les resolucions judicials dictades no són lògiques, ni coherents i que han vulnerat el seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i, també el dret a un procés degut, per quant havent-se provat la comissió dels il·lícits penals no és possible que el querellat no respongui penalment i civilment d'aquests.

- Per això, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que anul·li les resolucions impugnades, que declari les vulneracions al·legades i que retrotregui les actuacions a la fase d'instrucció per tal que s'insti l'enjudiciament del querellat pels delictes menors d'amenaques condicionals i no condicionals, d'injúries greus i de furt.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- En el seu aute del 7 de desembre del 2020, el Tribunal de Corts exposa, quant a les eventuais injúries, que les expressions proferides, tals com que la recurrent no era apta per treballar, que era conflictiva i manipuladora, i que estava desequilibrada, han de ser contextualitzades i, des d'aquesta òptica, no tenen la suficient entitat per constituir un delict. No tota crítica o apreciació negativa és una injúria sinó només aquella que té voluntat de menysprear.

- Respecte de les amenaces no condicionals, relatives a l'impediment d'obtenir diverses ajudes caritatives i a l'expulsió d'Andorra, en no ser creïbles no permeten la realització del tipus, ja que les amenaces estan fora de l'abast del director-gerent d'una acadèmia de llengües. Quant a les amenaces condicionals, l'expressió que no retornaria el material didàctic fins que no fes les classes ja cobrades o retornés els diners, proferida en el marc d'un desistiment unilateral, no té entitat suficient per realitzar el tipus delictiu, alhora que apunta que la recurrent va recuperar el material didàctic el mateix dia.

- Pel que es refereix al delict de furt, no s'ha pogut determinar si el querellat està en possessió o no del material didàctic i molt menys que el seu valor sigui superior a 600,00 €, ja que l'única prova aportada és la declaració de la querellant.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i que es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd i que no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. Aquest Tribunal Constitucional s'ha ocupat reiterades vegades del deure de motivació (veg. per ex. la sentència del 2 d'abril del 2012, recaiguda en la causa 2011-37-RE, la sentència del 12 d'octubre del 2018, recaiguda en la causa 2018-21-RE, i, la sentència del 9 de setembre del 2019, recaiguda en la causa 2019-34-RE).

La doctrina del Tribunal ha estat constant en destacar que el deure de motivar les resolucions judicials, no només present a l'article 10, sinó també a l'article 86.2 de la Constitució ("*En tot cas, les sentències seran motivades, fonamentades en l'ordenament jurídic i notificades fefaentment*"), deriva de la necessitat que els jutges expliquin el raonament emprat per tal que els justiciables puguin entendre els motius pels quals les seves pretensions han estat totalment o parcialment rebutjades.

La motivació és una conseqüència de la bona administració de Justícia (veg. la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans, recaiguda en la causa García Ruiz c/ Espanya, GC núm. 30544/96, del 21 de gener de 1999, §26), alhora que requereix que es recolzi en criteris objectius derivats del dret. A més, i no es pot oblidar, la motivació de les resolucions judicials i, per tant, l'explicitació de l'aparell argumentari per acollir o refusar les pretensions de les parts és aquella que possibilita que els tribunals superiors, els quals han de resoldre els recursos contra les resolucions judicials, puguin conèixer les raons en què s'ha fonamentat l'òrgan judicial *a quo* en la seva resolució.

Per últim, però no menys important, el Tribunal Europeu dels Drets Humans ha assenyalat que la motivació ha de contenir una exigència de rigor i de qualitat. I, en aquest sentit, s'han equiparat a les denegacions de justícia aquelles fonamentacions estàndards, esquelètiques o vagues (veg. la

sentència recaiguda en la causa Georgiadis c/ Grècia, núm. 21522/93, del 29 de maig de 1997, §42-43, i la sentència recaiguda en la causa Higgins c/ França, núm. 134/1996/753/952, del 19 de febrer de 1998, §42-43).

3.3. Les resolucions dictades per la Batllia i pel Tribunal de Corts exposen les raons per les quals s'arxiven les actuacions, ja que ambdós òrgans jurisdiccionals consideren que no concorren els elements dels tipus penals.

En concret, el Tribunal de Corts entén que l'ànim de menyspreu del querellat en les expressions proferides no ha quedat provat, ja que no tota crítica o apreciació negativa és una injúria i si es contextualitzen les expressions, aquestes no tenen suficient entitat per constituir el tipus penal.

Respecte del delictes d'amenaques condicionals, aquestes queden fora de l'abast d'un director d'una acadèmia de llengües, de manera que no són creïbles i, quant a les no condicionals, aquestes no gaudeixen d'entitat suficient per quant s'han proferit en el marc d'un desistiment unilateral, afegint que el material es va recuperar.

I, en darrer terme, en relació amb el delictes de furt, no s'ha pogut determinar si el querellat està o no en possessió del material didàctic, ni que el seu valor superi els 600,00 €.

3.4. Aquest primer motiu del recurs d'empara no pot ser admès per manca manifesta de contingut constitucional (article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional). En primer terme, la recurrent en empara qüestiona la fixació fàctica portada a terme pels tribunals penals, quan segons l'article 91.1 de la Llei esmentada, aquest Tribunal ha de considerar com a fets provats aquells que consten en la causa recorreguda, de manera que allò que pretén la recurrent és alterar els supòsits fàctics en benefici de les seves al·legacions. I en fer-ho així, incideix en el defecte de fer supòsit de la qüestió.

I, en segon terme, perquè les argumentacions que empra el Tribunal de Corts per desestimar el recurs d'apel·lació de la recurrent són raonables, lògiques i coherents, atès que, o bé argumenta les raons per les quals no es reuneixen els elements dels tipus delictius, la qual cosa comporta –segons els principis de tipicitat penal i de legalitat- que no es pot procedir contra ningú per fets atípics, o bé explícita, pel cas de l'eventual delictes de furt, que manca el suport probatori –trobar-se el querellat en possessió dels béns que s'indiquen o que el seu valor superi els 600,00 €- i, per tant, tampoc esdevé possible continuar amb la instrucció penal.

3.5. I, pel que fa al segon motiu, la seva desestimació esdevé una conseqüència clara derivada del refús del primer motiu i, per tant, manca també de manera manifesta de contingut constitucional. En efecte, la part recurrent sosté que, com que s'ha provat la realització dels tipus delictius, no es pot arxivar el procés penal, de manera que en fer-ho es vulnera el dret a un procés degut.

Com es pot observar, l'arxivament del procés penal, es fonamenta en la no realització dels tipus delictius d'injúries i d'amenaques i en la manca de prova respecte del substrat bàsic del delictes de furt per poder integrar el tipus (possessió d'un bé aliè amb ànim de lucre i de valor superior a 600,00 €).

Decretar l'arxivament de les actuacions sobre la base de la motivació exposada i explícitament detallada per cada tipus delictiu, no vulnera el dret a un procés degut, sinó que s'acomoda, precisament amb aquest, perquè correspon als òrgans judicials penals arxivar les actuacions penals quan no es poden tenir per acreditats els elements típics dels delictes enumerats en la querella.

3.6. Les consideracions anteriors justifiquen que el recurs d'empara interposat no pugui ser admès a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2021-5-RE interposat per la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça contra l'aute del 6 d'octubre del 2020, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 7 de desembre del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts.
2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 17 de febrer del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Cullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat